

Vast Kamercommissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Onderwerp:
AO Arbeidsmarktbeleid op 13
februari 2020

Datum:
7 februari 2020

Geacht Kamerlid,

Op 13 februari staat het AO Arbeidsmarktbeleid geagendeerd. Hierbij ontvangt u informatie voor dit algemeen overleg van de beroepsvereniging Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland.

Focus op behoud

Het actieprogramma “werken in de zorg” dat in maart 2018 is gelanceerd heeft helaas nog weinig effect teweeggebracht. Ondanks dat in de laatste voortgangsrapportage (1628763-200229-MEVA) wordt aangegeven dat in afgelopen jaar de instroom met 41.000 werknemers is toegenomen, is de uitstroom nog steeds torenhoog (afgelopen jaar nog 111.000 werknemers). Dit zijn zorgelijke cijfers. Bij aanvang van het actieprogramma lag het accent op instroom van nieuwe zorgverleners. Vanwege de hoge uitstroom heeft V&VN meer aandacht gevraagd voor het behoud van de huidige groep zorgverleners.. V&VN heeft eind 2018 haar jaarlijkse peiling over initiatieven om de personeelstekorten aan te pakken uitgevoerd. Bijna 17.000 verpleegkundigen en verzorgenden gaven in deze peiling aan dat zij geen verbetering zien in de aanpak van personeelstekorten. 88% heeft dagelijks last van de personeelstekorten, 60% draait structureel extra diensten, 65% vindt dat de kwaliteit onder druk staat, en 40% vindt zelfs dat de veiligheid van patiënten verder is verslechterd. Deze verontrustende cijfers onderschrijven het belang van een veel steviger en intelligenter inzet op het behoud van de huidige zorgverleners. Deze arbeidsmarktpeiling wordt in april 2020 opnieuw uitgezet onder alle 105.000 leden van V&VN.

Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland
Orteliuslaan 1000, 3528 BD Utrecht
Postbus 8212, 3503 RE Utrecht
T. (030) 291 90 50
www.venvn.nl info@venvn.nl

Goed werkgeverschap is dé oplossingsrichting voor het aantrekken maar vooral ook binden van verpleegkundigen en verzorgenden, echter in de praktijk ziet V&VN dat goed werkgeverschap nog veel te wensen overlaat. Want waarom lukt het ene ziekenhuis het wel om medewerkers te behouden terwijl de andere instellingen kampen met hoog ziekteverzuim en verloop? De elementen die goed werkgeverschap bevorderen ziet V&VN terug in de uitgangspunten van het programma Excellente zorg. Daaruit blijkt dat de plekken waar je als verpleegkundige wilt werken, dezelfde plekken zijn waar je als patiënt – als het dan toch moet – wilt verblijven. En die plekken hebben iets gemeen; verpleegkundigen zijn er *in positie*. Ze krijgen er de ruimte en het vertrouwen om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun vak, en dus voor hun patiënten. Echter, goede voorbeelden over goed werkgeverschap worden in het land nog onvoldoende gedeeld en overgenomen. En de werkgevers die het goede voorbeeld geven worden nog te weinig beloond.

- V&VN vindt dat goed werkgeverschap nog te vrijblijvend wordt ingevuld en pleit voor relatief eenvoudige maatregelen die goed werkgeverschap meer afdwingen. Bijvoorbeeld door organisaties die het goed doen op basis van medewerkerstevredenheid, invloed vanuit de professionals, zeggenschap over de beroepsuitoefening en een laag ziekteverzuim en een lage uitstroom, te belonen. Dit kan door meer groei-ruimte of contracten met een langere looptijd.

Verhoudingen tussen vast en flex steeds verder uit balans

De beperkte kwaliteit van het werkgeverschap draagt eraan bij dat zorgprofessionals mobiel worden en uitstromen. Een recent rapport¹ vanuit Regioplus en het landelijk beeld² over de hoge mobiliteit van zorgprofessionals bevestigen dit beeld. Veel zorgprofessionals kiezen voor flexibele arbeidsverhoudingen, bijvoorbeeld als zzp'er, om het werken in de zorg vol te houden. De frustratie over het niet uit kunnen oefenen van hun vak, de hoge administratieve lasten en het gebrek aan waardering worden door hen als redenen aangedragen om deze stap te maken. Tegelijkertijd zien we dat de toenemende flexibilisering soms tot spanningen op de werkvloer kan leiden. Wat V&VN betreft is het van het grootste belang dat werkgevers aangesproken worden op de kwaliteit van hun werkgeverschap, zodat de uitstroom beperkt wordt. Het gaat erom dat we het werk in de zorg voor iedereen leuker maken, met meer ruimte voor professionele autonomie en zeggenschap.

Recent heeft minister De Jonge zich uitgesproken bij het programma Meldpunt over de zzp'er in de zorg. Volgens de minister zijn zorgprofessionals die zich als zzp'er flexibel laten inhuren door zorgorganisaties geen 'echte zzp'ers'. De minister heeft wetgeving aangekondigd die stelt dat er voortaan alleen nog in loondienst kan worden gewerkt. De minister lijkt er van uit te gaan dat zzp'ers weer terug in loondienst gaan als ze niet als zzp'er kunnen werken. Uit

---

¹ Bron: <https://www.regioplus.nl/onze-activiteiten/uitstroomonderzoek>

² Bron: <https://www.nu.nl/economie/5987021/ziekteverzuim-en-verloop-in-zorg-stijgen-naar-alarmerende-recordhoogte.html>

onderzoek van Solopartners³ blijkt dat 65% van de zzp'ers in de zorg niet meer in loondienst wil werken. Als het niet mogelijk is om als zzp'er te blijven werken, verlaten zij daarvoor desnoods de zorg. Dit is volgens V&VN een zeer onwenselijke situatie, want behoud van de huidige verpleegkundigen en verzorgenden is belangrijker dan ooit. Zij zijn in deze krappe arbeidsmarkt onmisbaar. V&VN is daarom ook zeer verbaasd over de uitspraken van de minister. Daarnaast zijn de uitspraken van de minister voorbarig omdat er momenteel nog onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van VWS naar de beweegreden van zorgverleners om als ZZP'er te gaan werken. Verbazend dat de minister niet eerst dit onderzoek afwacht en nu al wetgeving aankondigt.

Zolang de personeelstekorten torenhoog zijn en er nog steeds veel zorgprofessionals vertrekken uit hun dienstverband, zal er iets aan de oorzaak gedaan moeten worden; de kwaliteit van het werkgeverschap moet omhoog. Zorgprofessionals moeten in staat gesteld worden om het vak weer uit te oefenen.

- V&VN vindt het uitsluiten van de arbeidsrelatie van zelfstandig ondernemende zorgprofessionals geen oplossing, maar symptoombestrijding. De oplossing ligt in goed werkgeverschap en daarmee behoud van medewerkers en voorkoming flexibilisering.

Positief vestigingsklimaat voor zorgverleners

V&VN is voorstander van positieve maatregelen, zoals het verleiden van verpleegkundigen en verzorgenden door het ontwikkelen van activiteiten die ook buiten het beleidsterrein van VWS vallen, waarbij VWS wel een aanjagende rol kan pakken. V&VN denkt dan aan creatieve initiatieven om het vestigingsklimaat voor zorgverleners prettiger te maken bijvoorbeeld door voorrang op de woningmarkt. In Amsterdam komen zorgverleners in aanmerking voor een voorrangregeling voor aangewezen sociale en middel-dure huurwoningen. Vergelijkbare initiatieven zouden ook ontwikkeld kunnen worden op het gebied van kinderopvang, parkeren, fiscale voordelen, vrij reizen met het OV etc.

- V&VN roept op om creatieve initiatieven te ontplooiën om het vestigingsklimaat voor verpleegkundigen en verzorgenden aantrekkelijker te maken om op deze wijze het personeelstekort aan te pakken.

Afronding Wet BIG II

Afgelopen zomer is het traject wet BIG II om tot beroepsdifferentiatie te komen stopgezet, Minister Bruins heeft middels een Kamerbrief laten weten dat hij samen met het veld een stuurgroep inricht om tot een lange termijnvisie te komen voor een toekomstbestendige Wet BIG. In het advies van de verkenner Rinnooy Kan staat dat de stem van verpleegkundigen op de werkvloer en binnen de zorginstelling duidelijker moet worden gehoord. Volgens Rinnooy

---

³ Bron: <https://www.solopartners.nl/nieuws/arbeidsproductiviteit-zzpers-in-de-zorg-hoger-dan-zorgverleners-in-loondienst/>

Kan is dit mogelijk het op grotere schaal instellen van verpleegkundige adviesraden of door verpleegkundige vertegenwoordiging in besturen. Ook geeft het advies van Rinnooy Kan aanknopingspunten voor de stuurgroep rondom aantrekkelijke opleidingsmogelijkheden en het belang van goed werkgeverschap. Dat belang wordt met de mond volop beleden, maar er mogen qua daden nog wel een paar flinke scheppen bovenop.

Met vriendelijke groet,

Francis Bolle
Senior-Adviseur Public Affairs
V&VN